

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi L. sp. z o.o.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn.II CSKP 366/22,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 stycznia 2025 r.,

1. odrzuca skargę.

**2. zarządza zwrot od Skarbu Państwa - Sądu Najwyższego na
rzecz skarżącego L. sp. z o.o. kwoty 200,00 (dwieście) złotych
tytułem stałej opłaty od skargi.**

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

L. Sp. z o.o. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika pismem z 17 września, które wpłynęło do Sądu Najwyższego 23 września 2024 r. złożyła skargę na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Najwyższym w Warszawie w sprawie o sygn. II CSKP 366/22. Wniesiono o: stwierdzenie, że w ww. sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania (p. I), zobowiązanie Sądu Najwyższego do niezwłocznego wyznaczenia terminu rozprawy (p. II), przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 2500,00 zł z tytułu przewlekłości postępowania prowadzonego obecnie przed Sądem Najwyższym w Warszawie

pod sygn.. II CSKP 366/22 (p. III) i zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (p. IV).

W uzasadnieniu skargi wyjaśniono, że skargą kasacyjną z 21 stycznia 2020 r. skarżąca zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 16 października 2019 r. (I ACa 398/18) oddalający apelację skarżącej od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 9 listopada 2017 r. (I C 534/16) oddalającego powództwo skarżącej o naprawienie szkody wyrządzonej bezprawnym działaniem pozwanego m.st. Warszawy. Po wymianie pism procesowych skarga kasacyjna została przyjęta do rozpoznania postanowieniem Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2020 r. o sygn. I CSK 181/20. Pomimo upływu blisko czterech lat od daty postanowienia o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie została ona rozpoznana ani nie został wyznaczony termin rozprawy. W dalszej części uzasadnienia przedstawiono stan prawny odnoszący się do przewlekłości w ogóle oraz uzasadnienie dla przyznania sumy pieniężnej określonej wysokości.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego nie zgłosiła udziału w postępowaniu ze skargi L. Sp. z o.o. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. II CSKP 366/22.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Z art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzonej w Rzymie z dnia 4 listopada 1950 r. wynika obowiązek takiego zorganizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzyganiu spraw sądowych w rozsądnych terminach. Także art. 6 § 1 k.p.c., nakłada na sąd powinność przeciwdziałania przewlekaniu postępowania. Z mocy art. 391 § 1 k.p.c. te procesowe dyrektywy mają odpowiednie zastosowanie do postępowania przed sądem drugiej instancji.

Zaś w świetle art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania” lub „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Równocześnie stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Wskazanie przez stronę okoliczności uzasadniających skargę na przewlekłość

postępowania nie może polegać na zakwestionowaniu ogólnego czasu trwania postępowania, lecz powinno wskazywać na określone czynności procesowe, których sąd nie podjął lub podjął z nieuzasadnioną zwłoką bądź też dokonał ich wadliwie (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2020 r., I NSP 49/20).

Ustawa nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest m.in. wielomiesięczna bezczynność sądu polegająca na niewyznaczeniu rozprawy, trwająca co najmniej 12 miesięcy (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 marca 2007 r., III SPP 3/07; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 68/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 16 maja 2019 r., I NSP 28/19; z 21 maja 2019 r., I NSP 21/19; z 14 czerwca 2019 r., I NSP 37/19; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; z 18 stycznia 2023 r., I NSP 373/22), jakkolwiek w części orzeczeń wskazuje się, że także krótsza, np. ośmiomiesięczna bezczynność sądu, naruszyć może prawo strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 maja 2013 r., III SPP 51/13; z 17 grudnia 2013 r., III SPP 242/13; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (zob. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08; z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08; z 24 lipca 2008 r., I OPP 23/08 oraz z 21 kwietnia 2010 r., II OPP 10/10). Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Jednakże powinien być on stosowany przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość i w szczególnych przypadkach domniemanie to może być wzruszone (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 18 stycznia 2023 r., I NSP 373/22).

W powołanym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że znamiona przewlekłości przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej beczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej. Kilkumiesięczny okres oczekiwania na wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie. Jedynie wyjątkowo krótsze okresy beczynności mogą uzasadniać stwierdzenie przewlekłości postępowania (postanowienie Sądu Najwyższego: z 22 lipca 2014 r., III SPP 123/14; z 18 stycznia 2023 r., I NSP 373/22).

W tym zakresie nie wyłączają bezprawności zachowania sądu okoliczności złej organizacji pracy, zwiększenie się wpływu spraw do sądu, czy niewystarczająca obsada wydziału (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Oczywiście, nie jest to równoznaczne z tym, że brak bezzwłocznego wyznaczenia rozprawy zawsze prowadzić będzie do odpowiedzialności deliktowej organu.

Sąd Najwyższy podziela przytoczone wyżej poglądy jednak w zaistniałych okolicznościach chce zwrócić uwagę na fakt, że skarga podlega rozpoznaniu, o ile spełnia wymagania formalne przewidziane w art. 6 ust. 2 pkt 2 u.s.p.p. Oznacza to, że skarżący w uzasadnieniu skargi szczegółowo wskazać musi, w czym dopatruje się nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu jego sprawy, tj. w sposób precyzyjny przedstawi konkretne działania bądź zaniechania sądu rozpoznającego sprawę, które w konsekwencji doprowadziły do zwłoki (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 września 2022 r., I NSP 290/22; z 19 stycznia 2022 r., I NSP 264/21; z 10 czerwca 2020 r., I NSP 49/20; z 21 lutego 2007 r., III SPP 5/07; z 7 czerwca 2005 r., III SPP 103/05). Wskazanie powyższych okoliczności jest niezbędne dla merytorycznej oceny skargi. Sąd musi wiedzieć, na jakim etapie postępowania doszło, według strony, do przewlekłości, na czym ona polegała, tzn. jakie konkretnie czynności procesowe zostały podjęte przez sąd wadliwie lub nie zostały podjęte w ogóle (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 lipca 2020 r., I NSP 93/20; z 1 marca 2022 r., I NSP 31/22). Bez wskazania powyższych okoliczności sąd nie jest w stanie

dokonać oceny czynności sądu w oparciu o kryteria wskazane w art. 2 ust. 2 u.s.p.p. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2020 r., I NSP 162/20; z 19 stycznia 2022 r., I NSP 264/21).

W przedmiotowej sprawie, tj. II CSKP 366/22 ustalono, że złożonych zostało sześć wniosków o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności, zarejestrowanych pod następującymi sygnaturami: III CB 12/22, III CB 13/22, III CB 14/22, III CB 16/22, III CB 17/22, III CB 18/22. Jednocześnie Sąd Najwyższy ustalił, że w sprawach III CB 12/22, III CB 13/22, III CB 16/22 i III CB 17/22 wnioski odrzucono, natomiast w sprawach III CB 14/22 i III CB 18/22 postępowanie zawieszono. W treści uzasadnienia skargi na przewlekłość postępowania te okoliczności winny być uwzględnione, zaś skarżący w żaden sposób się do nich nie ustosunkował.

Ponadto w uzasadnieniu skargi możemy przeczytać jedynie, że mając na uwadze okoliczności faktyczne, a zwłaszcza brak ukierunkowania podejmowanych czynności na rozstrzygnięcie sprawy, stwierdzić należy, że doszło do przewlekłości postępowania (p. 7), o którym świadczy również fakt, że rozpoznanie skargi kasacyjnej wymaga wyłącznie rozstrzygnięcia zagadnień prawnych, bez konieczności prowadzenia postępowania dowodowego, które mogłyby (hipotetycznie) wymagać czasu (p. 9), zaś przedmiot sprawy, a także poziom zawichości faktycznej i prawnej nie uzasadniają tak długiego czasu procedowania (p. 10). W ocenie Sądu Najwyższego nie sposób wymienionych twierdzeń uznać za wyjaśnienie okoliczności uzasadniających żądanie.

Nie ulega wątpliwości, że uszczegółowienie zarzutów powinno nastąpić w odniesieniu do etapu postępowania, którego skarga bezpośrednio dotyczy i który objęty jest zakresem właściwości Sądu Najwyższego. Wymóg powyższy nie został w niniejszej sprawie należycie dochowany. Nie zostały wymienione uchybienia ani wadliwości po stronie Sądu Najwyższego, które spowodowały naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Ich brak musi zatem zostać uznany za niedochowanie wymogu określonego w art. 6 ust. 2 pkt 2 u.s.p.p. Pismo skarżącej nie zawiera właściwego uzasadnienia, co sprawia, że Sąd Najwyższy pozbawiony jest możliwości merytorycznego rozpoznania wniesionej skargi.

Przypominając, że w myśl dyspozycji art. 6 ust. 1-3 u.s.p.p., każdorazowa skarga na przewlekłość postępowania musi spełniać określone wymogi przewidziane dla pisma procesowego, w tym obligatoryjnie winna zawierać nie tylko żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy, jak również przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie. Należy także podkreślić, że jest to wymóg bezwzględny w świetle w/w ustawy. Ponadto, skarga może zawierać żądanie wydania sądowi rozpoznającemu sprawę albo prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowania przygotowawcze zlecenie podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności oraz zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej, co kwalifikowane jest jako wymóg fakultatywny.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy stwierdza, że wniesiona przez L. Sp. z o.o. skarga na przewlekłość postępowania toczącego się pod sygn. II CSKP 366/22 nie spełnia wymogów formalnych określonych w art. 6 ust. 2 pkt 2 u.s.p.p. i na podstawie art. 9 ust. 1 u.s.p.p. orzekł jak w sentencji, bowiem w myśl w/w przepisu ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę niespełniającą tych wymagań sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków. Stosownie do art. 14 u.s.p.p. skarżący może wystąpić z nową skargą w tej samej sprawie.

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Mirosław Sadowski

[SOP]

[t.n]